

КРИМИНОЛОГИЯ

УДК 343.9

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАГАЛЬНОСОЦІАЛЬНОГО ЗАПОБІГАННЯ ЯВИЩУ ПЕРЕШКОДЖАННЯ СЛУЖБОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Світлана ЄРМОЛАЄВА-ЗАДОРЖНЯ,

здобувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

АНОТАЦІЯ

Стаття присвячена загальносоціальному рівню запобігання злочинам, які пов'язані з перешкоджанням службовій діяльності працівників правоохоронних органів. У результаті аналізу наявних у кримінології підходів до розуміння вказаного рівня запобігання виділяється декілька його напрямів: економічний, політичний, організаційно-управлінський, соціально-виховний і нормативно-правовий. Обґрунтовується, що елементи кожного із зазначених напрямів здатні усунути наявні в суспільстві протиріччя, зокрема ті, які призводять до вчинення злочинів щодо перешкоджання службовій діяльності працівників правоохоронних органів. Робиться висновок про важливість матеріального забезпечення правоохоронців, налагодження кадрової роботи в правоохоронній системі, створення позитивного образу правоохоронців і приведення до ладу законодавчих актів, які регулюють правоохоронну діяльність, задля запобігання вказаній групі злочинів.

Ключові слова: загальносоціальне запобігання, правоохоронні органи, перешкоджання службовій діяльності працівників правоохоронних органів.

SOME ASPECTS OF THE GENERAL SOCIAL PREVENTION TO THE OBSTRUCTION OF THE PERFORMANCE OF LAW ENFORCEMENT OFFICERS

Svitlana YERMOLAIEVA-ZADOROZHNIYA,

Applicant at the Department of Criminology and Penitentiary Law
of Yaroslav Mudryi National Law University

SUMMARY

The article is devoted to the general social level of crime prevention, which is connected with the obstruction of official activity of law enforcement officers. As a result of the analysis of existing approaches to understanding this level of prevention in criminology, the author identifies several of its areas: economic, political, organizational, managerial, social and educational and regulatory. It is substantiated that the elements of each of these directions are capable of eliminating existing contradictions in the society, in particular those that lead to the commission of crimes related to the obstruction of the performance of law enforcement officers. In the end, the conclusion is made about the importance of material security for law enforcement officers, the establishment of personnel work in the law enforcement system, the creation of a positive image of law enforcement and the improvement of legislative acts that regulate law enforcement in order to prevent this group of crimes.

Key words: general social prevention, law enforcement agencies, obstruction of official activities of law enforcement officers.

Постановка проблеми. Важливим аспектом будь-якого кримінологічного дослідження є розроблення заходів запобігання. Такі заходи зазвичай спрямовані на мінімізацію в суспільстві злочинних проявів. Під запобіганням злочинності зазвичай розуміють сукупність різноманітних видів діяльності й заходів у державі, спрямованих на вдосконалення суспільних відносин із метою усунення негативних явищ і процесів, що породжують злочинність або сприяють їй, а також недопущення скоєння злочинів на різних стадіях злочинної поведінки [1, с. 142]. Запобігання злочинності проявляється у трьох взаємопов'язаних між собою напрямках: загальносоціальному, спеціально-кримінологічному та індивідуальному.

Стан дослідження. Аналіз останніх досліджень свідчить, що в загальному розумінні загальносоціальне запобігання злочинності – це комплекс перспективних соціально-економічних і культурно-виховних заходів, спрямо-

ваних на подальший розвиток і вдосконалення суспільних відносин та усунення причин та умов негативних явищ загалом і злочинності зокрема. Це основний, по суті, засіб зменшення інтенсивності злочинних проявів шляхом здійснення в державі таких довготривалих заходів, які поступово витіснюють чи обмежують криміногенний потенціал соціальних, політичних та економічних суперечностей різних верств населення [2, с. 211–212].

Метою й завданням статті є дослідження загальносоціального напрямку запобігання злочинам, пов'язаним із перешкоджанням службовій діяльності працівників правоохоронних органів.

Виклад основного матеріалу. Узагальнюючи теоретичні надбання кримінологічної науки та використовуючи результати власних досліджень, ми можемо виділити основні напрями загальносоціального запобігання злочинам, які спрямовані на перешкоджання службовій діяльності

працівників правоохоронних органів: *економічний, політичний, організаційно-управлінський, соціально-виховний і нормативно-правовий*.

Економічний напрям характеризується поступовим покращенням цієї сфери суспільного життя. Економічна ситуація, у яку потрапила наша країна, жодним чином не сприяє зменшенню кількості вчинених правопорушень, у тому числі щодо перешкоджання службовій діяльності працівників правоохоронних органів. Сьогодні ми можемо спостерігати ситуацію, коли відбувається різке зниження рівня життя, згорання соціальних та економічних проєктів через невиконання або лише часткове виконання вимог міжнародних установ, які надають Україні фінансову допомогу. Погіршення економічних умов суспільного життя тягне за собою й збільшення рівня криміногенності в цьому ж суспільстві. Одним із вагомим напрямів запобігання виникненню криміногенних ситуацій серед громадян є економічний і соціальний розвиток, облаштування нових робочих місць і налагодження матеріально-побутового забезпечення населення. Як показало дослідження, серед осіб, які вчинили досліджувані злочини, більшість була непрацюючою. Тому одним із першочергових кроків є боротьба з одним із негативних фонових явищ злочинності – безробіттям. Звичайно, в умовах постійного перебування економіки країни в кризі важко розраховувати на вирішення цієї проблеми. Проте наявність хоча б поступового плану дій із подолання безробіття покращила б ситуацію в цій сфері. Маємо відзначити, що в питанні безробіття в Україні намітилася позитивна динаміка, адже на кінець 2017 року рівень безробіття є значно меншим, аніж у попередні 5 років: за даними Держстату, щороку із січня до вересня кількість безробітних стабільно зменшується [3]. Вагомим фактором є й безробіття внутрішньо переміщених осіб. Нагадаємо, що згідно із Законом України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 № 1706-VII, такими особами вважаються громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах і має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання в результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру [4]. Ми маємо на увазі осіб, які були змушені переїхати із зони проведення антитерористичної операції – Луганської й Донецької областей, і тимчасово окупованої території – Автономної Республіки Крим. Економічна, політична, соціальна та воєнна ситуація в державі є як ніколи складною. Внутрішньо переміщеним особам дуже важко адаптуватися до умов, що виникли в їхньому житті. Унаслідок відсутності суттєвої допомоги таким особам із боку держави більшість таких осіб залишаються віч-на-віч зі своїми проблемами. У той самий час офіційні статистичні дані свідчать про збільшення умисних убивств удвічі, зростання кількості побоїв і мордувань, збільшення кількості грабежів, незаконного обігу зброї на території України, процвітання тероризму. До того ж активно почали вчинятися злочини проти основ національної безпеки [5]. З огляду на це, особи, які змушені вдаватися до незаконних шляхів заробітку, частіше стикаються з представниками правоохоронних органів, що, як наслідок, може призвести до вчинення досліджуваної групи злочинів.

Наслідки економічної нестабільності в державі впливають і на саму правоохоронну систему. Незважаючи на щорічне збільшення фінансування правоохоронних відомств, рівень заробітної плати працівників таких відомств залишається невисоким. Такий стан справ не тільки не сприяє ефективному виконанню ними безпосередніх обов'язків,

а й призводить до зниження зацікавленості правоохоронців у результатах власної праці, до перегляду ставлення до служби, що, зокрема, проявляється або у звільненні з правоохоронних органів, або в пошуках і використанні незаконних шляхів для задоволення особистих матеріальних потреб. Це становить реальну небезпеку, адже сталість правоохоронних органів (як і будь-якої державної організації) є можливою лише в разі зацікавленості їхніх працівників у службі саме в цій складовій механізмі державного апарату [6]. Тому підвищення матеріальної забезпеченості працівників дає змогу істотно знизити масштаб корупційних проявів у правоохоронних органах. Загальновідомо, що ефективна превенція злочинів вимагає не тільки прогресивно-реформістського підходу, а й значної фінансової підтримки з боку держави. Необхідність соціально-економічного забезпечення працівників правоохоронних органів диктується й тим, що професійні, психологічні та матеріальні умови, в яких правоохоронці повинні виконувати власні службові обов'язки, у свою чергу, повинні сприяти захисту їхньої честі, гідності й неупередженості. Працівники правоохоронних органів мають право на підвищену заробітну плату з урахуванням особливих факторів несення служби, таких як підвищений професійний ризик, ненормований робочий графік. У зв'язку з цим як пріоритетний напрям пропонується реструктурування бюджету правоохоронної системи, який буде спрямований передусім на забезпечення соціального захисту працівників, створення належних умов праці.

Вагому роль відіграє соціальний захист працівників правоохоронних органів. Актуальність цього питання пояснюється взаємозв'язком якості соціального забезпечення правоохоронців та ефективністю виконання ними їхніх безпосередніх функцій. До того ж соціальний захист може стати одним із напрямів запобігання корупційним проявам у самій правоохоронній системі. Діяльність правоохоронних органів регламентується різними нормативними правовими актами загального характеру, які визначають принципи правоохоронної діяльності й мають значення для організації та функціонування всіх правоохоронних органів. Крім заходів забезпечення безпеки, спрямованих на перешкоджання заподіяння шкоди, законами гарантується соціальна підтримка правоохоронцям і членам їхніх сімей, а саме заходи соціальної підтримки працівників правоохоронних органів. Такі заходи передбачені низкою нормативно-правових актів, як-то: Закони України «Про Національну поліцію», «Про прокуратуру», «Про Службу безпеки України», «Про Державну прикордонну службу», «Про Національне антикорупційне бюро України» тощо. Низка науковців стверджує, що норми вказаних Законів мають здебільшого декларативний характер стосовно забезпечення соціальної захищеності правоохоронців. Так, К.Ю. Мельник на прикладі власного дослідження стверджує, що вивчення наявних матеріалів службових перевірок за фактами звільнень і бесіди зі звільненими з правоохоронних органів молодими фахівцями дали можливість установити найбільш характерні причини, які спонукують випускників відомчих навчальних закладів залишати службу в таких органах і шукати інші місця працевлаштування. За власним бажанням протягом останніх трьох років зі служби на першому році роботи звільнилося 325 чоловік, або 79% молодих фахівців, через негативні мотиви – понад 14%, із них – 9,3% за порушення дисципліни, а 4,7% через службову невідповідність; близько 4% – у зв'язку з переведенням до інших міністерств чи відомств; близько 3% – за іншими мотивами. Вивчення причин звільнення молодих фахівців за власним бажанням дає можливість зробити висновок, що в більшості випадків звільнення мотивується низьким рівнем заробітної платні (близько 59,1%), ненор-

мованим робочим часом – 11,6%, відсутністю можливості отримати власне житло – 6,1%, зміною місця проживання – 2,2% [7]. З огляду на це, питання соціально-економічного забезпечення працівників правоохоронних органів набуває великого значення, оскільки воно здатне сприяти сумлінному ставленню правоохоронців до їхніх безпосередніх обов'язків. Ефективна діяльність правоохоронної системи, як наслідок, дасть змогу підвищити рівень довіри до неї і знизити рівень злочинних посягань проти її працівників.

Політичний напрям загальносоціального запобігання характеризується зменшенням політичного впливу на діяльність правоохоронних органів. Хоча більшість нормативно-правових актів, які регулюють діяльність правоохоронних відомств, містить положення щодо аполітичності їхніх працівників, на практиці такі положення виявляються формальними. Ми можемо спостерігати, як ті чи інші працівники правоохоронних органів здебільшого приховано (а іноді й відкрито) зазнають впливу з боку окремих осіб-представників політичної влади. Останнім гучним прикладом цьому є випадок із Керівником Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, який надавав консультації з приводу уникнення кримінальної відповідальності представникам окремих політичних партій, посадовим особам органів державної влади й місцевого самоврядування [8].

На думку дослідників, деполітизація полягає в розмежуванні політичного й фахового керівництва. Політичне керівництво здійснюється міністром внутрішніх справ на рівні формування політики, розроблення стандартів, інструкцій тощо, а фахове – начальником національної поліції та керівниками відповідних підрозділів на рівні оперативного управління. Деполітизація означає також незалежність поліції від політичного та іншого впливу й підпорядкованості поліції лише закону [9].

Нааявні міжнародні практики деполітизації правоохоронних органів свідчать про необхідність запровадження такого принципу вже на рівні законодавства й обов'язковість його дотримання. Досліджуючи тематику нормативного закріплення деполітизації правоохоронної діяльності, можемо констатувати, що цікавого видається пропозиція експертів українського центру економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова. Вони пропонують оцінювати законодавчі ініціативи з питань реформування правоохоронних органів України за декількома критеріями, де, зокрема, міститься положення щодо забезпечення процесу деполітизації правоохоронних органів. Так, законопроекти щодо реформування діяльності правоохоронних органів мають передбачати заборону членства правоохоронців у політичних партіях; членство в політичних партіях і/або активну участь у роботі партійних виборних органів пропонується вважати обмежувальною обставиною для прийняття на службу до правоохоронних органів; розірвання трудової угоди з працівником правоохоронного органу в разі встановлення його членства в політичній партії; заборону діяльності політичних партій у правоохоронних органах, носіння їхніми працівниками партійних знаків і символів; чітке визначення повноважень міністра як політичної фігури; обмеження можливості втручання міністра в конкретну оперативну та професійну діяльність підпорядкованих поліцейських органів; участь представників громади й органів місцевого самоврядування в процесі відбору та призначення на посади керівного складу підрозділів правоохоронних органів; запровадження механізму співпраці й координації діяльності правоохоронних органів місцевого самоврядування [10]. На нашу думку, запровадження таких критеріїв до законопроектів у сфері діяльності правоохоронних органів сприятимуть їх звільненню з-під політичного впливу. Завдяки цьому процесу, правоохоронні органи будуть здатні забезпечувати захист прав, свобод і законних

інтересів громадян, громадський порядок і застосовувати заходи примусу виключно в рамках закону.

Не менш важливими є заходи *організаційно-управлінського характеру* запобігання злочинам щодо перешкоджання службовим обов'язкам працівників правоохоронних органів. Дослідники, які займалися проблемою дотримання законності у правоохоронних органах, серед превентивних заходів організаційно-управлінського характеру вказують на пріоритетне значення підбору, підготовки та розстановки кадрів, удосконалення виховної роботи з персоналом. Далі за вагомістю розміщуються питання організації контролю за діяльністю керівників і підлеглих, проведення постійного моніторингу поточного стану дисципліни, вдосконалення стилю управління підрозділами тощо [11]. На цей час у країні все ще триває реформа правоохоронної системи, яка супроводжується кадровими змінами: на місця старих працівників правоохоронних органів приходять нові, при цьому змінюється не тільки нижчий склад, а й керівний. На жаль, такі кадрові ротації не дають належного результату, натомість сприяють поширенню некомпетентності серед працівників правоохоронних органів.

Серед основних заходів організаційно-управлінського напрямку запобігання злочинам, пов'язаним із перешкоджанням службовій діяльності правоохоронних органів, варто виділити такі:

- призначення на керівні посади в правоохоронних органах компетентних осіб: без дійсно компетентного та досвідченого керівництва нижчі ланки правоохоронних відомств будуть не здатні належним чином організувати власну роботу. Керівники цих органів мають бути прикладом професіоналізму, старанності й високоефективності;

- зміна підходу до підбору й розстановки кадрів: стихійний набір громадян до окремих правоохоронних органів на початку сприймався позитивно, однак у перспективі не дав бажаних результатів. Під час виконання власних службових обов'язків такі працівники виявились не здатними оперативно вирішувати конфліктні ситуації, натомість самі вдавались до заходів незаконного характеру. Тому необхідним є закріплення таких вимог до правоохоронців, які б відповідали вимогам поставлених перед ними завдань, зокрема володіння необхідною професійною компетенцією;

- заміна старої системи оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів, яка ґрунтується на планових показниках: звісно, правоохоронна реформа передбачала відступ від норм старої системи оцінювання, однак, попри декларовані прогресивні цілі, реформа зберегла основи цієї системи. Офіційно головною функцією правоохоронців залишилася боротьба зі злочинністю, реагування на вже скоєні правопорушення, а головними критеріями ефективності діяльності – кількісні показники затримань, розкриття злочинів тощо [10]. Така система призвела до напрацювання необхідних показників за рахунок порушення прав і свобод людини – від штучної латентизації злочинів, відмовляння заявнику у відкритті кримінального провадження до фальсифікації доказової бази та незаконних затримань з метою напрацювання покращення статистики;

- налагодження системи збирання й розслідування скарг щодо правопорушень, учинених правоохоронцями: потребує зміни механізм контролю за дотриманням законності працівниками правоохоронних органів.

Серед *нормативних заходів запобігання* варто виділити норми законодавства про кримінальну відповідальність, які першочергово виступають гарантією правомірної поведінки громадян у державі. Опитані нами працівники правоохоронних органів вважають, що одним із заходів подальшого зниження рівня злочинів, пов'язаних із перешкоджанням їхній службовій діяльності, є удосконалення законодавства в бік підвищення забезпечення

особистої безпеки правоохоронців (35% відповідей), посилення кримінальної відповідальності за вказані злочини (22%). Розв'язання проблем безпеки правоохоронних органів та особистої безпеки їхніх працівників передусім досягається шляхом поєднання організаційно-управлінських і нормативно-правових заходів і засобів [12]. Таку позицію можна пояснити тим, що закріплених у вітчизняному законодавстві прав і свобод працівників правоохоронних органів і навіть гарантій їх реалізації недостатньо без чітко діючого механізму реалізації, тобто процесу забезпечення безпеки правоохоронних органів та особистої безпеки їхніх співробітників. Саме тому, на думку вчених, найповніше розуміння підходів до забезпечення права правоохоронних органів і їхніх працівників на безпеку досягається в результаті дослідження єдиного й цілісного механізму його здійснення. Категорія «механізм забезпечення безпеки правоохоронних органів та особистої безпеки їхніх працівників» зосереджує увагу на динамічних взаємозв'язках між основними умовами, передумовами, практичними способами й засобами реалізації права на безпеку правоохоронних органів і їхніх працівників, а також на його похідні елементи [13].

Нагадаємо, що основним нормативно-правовим актом, який забезпечує державний захист працівників правоохоронних органів, є Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23.12.1993 № 3781-ХІІ. Цей Закон установлює систему особливих заходів державного захисту суддів Конституційного Суду України, суддів і працівників апаратів судів, працівників правоохоронних органів від перешкоджання виконанню покладених на них законом обов'язків і здійсненню наданих прав, а так само від посягань на життя, здоров'я, житло і майно зазначених осіб і їхніх близьких родичів у зв'язку зі службовою діяльністю цих осіб. Стоючись на тезі про необхідність посилення кримінальної відповідальності за вказані злочини, то ми маємо відзначити, що такий напрям реформування вітчизняного законодавства можливий, однак цим питанням мають займатись учені-криміналісти. Ми лише зазначимо, що кримінально-правовий захист працівників правоохоронних органів є одним із факторів забезпечення їхньої ефективної діяльності.

Соціально-виховний напрям виражається в підході до злочинності проти службової діяльності працівників правоохоронних органів як до соціально-негативного явища, що передбачає відповідну стратегію дій щодо запобігання злочинній поведінці й удосконалення системи покарання за протиправну поведінку осіб. Система запобігання включає в себе діяльність спеціалістів з різних галузей знань: психології, педагогіки, правознавства, спрямовану на запобігання можливим психологічним, соціокультурним і поведінковим відхиленням осіб, які належать до «груп ризику», збереження, підтримку й захист нормального рівня життя і сприяння їм у досягненні поставлених цілей. Загальносоціальне запобігання покликане забезпечити нормальну, тобто правомірну, поведінку всіх членів суспільства, інакше кажучи, це стримувальний від правопорушень вплив на всіх осіб, який має своїм джерелом соціальні, в тому числі правові, норми, відповідну поведінку державних органів, громадських організацій та окремих осіб. Метою загальносоціального запобігання злочинам щодо перешкоджання службовій діяльності працівників правоохоронних органів є доведення до всіх членів суспільства правил і норм поведінки, роз'яснення, тлумачення наслідків учинених правопорушень [14, с. 27].

Одним із найбільш бажаних результатів соціально-виховної роботи має стати покращення ставлення як до пра-

воохоронних органів, так і до їхньої діяльності. У цьому контексті перспективними вбачаються такі заходи: висвітлення позитивного іміджу правоохоронців у ЗМІ та, як наслідок, подолання усталених у суспільстві стереотипів про їхню діяльність; налагодження співпраці з громадськістю; зниження рівня корупції в правоохоронних органах. Авторитет правоохоронних органів внутрішніх справ України певною мірою підвищується завдяки зростанню професіоналізму й удосконаленню професійно значущих якостей (професійної компетентності, зрілості, бажання відповідати вимогам, які висуває діяльність до особи). На думку фахівців, які досліджують сутність феномена професіоналізму правоохоронця, успіх передбачає відповідний набір ознак і стан розвитку системи ціннісних, професійно-ділових, комунікативних та особистісних якостей людини, які забезпечують успішну професійну діяльність і впливають на формування якісно нового іміджу правоохоронної системи в загалом [15].

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, можемо резюмувати про необхідність поєднання соціально-економічного, політичного, організаційно-управлінського, соціально-виховного й нормативно-правового напрямів для усунення факторів, які сприяють учиненню злочинів щодо перешкоджання службовій діяльності працівників правоохоронних органів. Загальносоціальне запобігання вказаним злочинам має будуватись на матеріальному забезпеченні правоохоронців, налагодженні кадрової роботи в правоохоронній системі, створенні позитивного образу правоохоронців і приведенні до ладу законодавчих актів, які регулюють правоохоронну діяльність.

Список використаної літератури:

1. Кримінологія: підручник / Мін-во освіти і науки України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; за ред. В.В. Голіни, Б.М. Головіна. Харків: Право, 2014. 440 с. С. 142.
2. Голіна В. Запобігання злочинності: проблеми оптимізації соціальної активності. Вісник Академії правових наук України. Харків, 2006. № 3. С. 206–214. С. 211–212.
3. Безробіття в Україні: динаміка та демографія за останні п'ять років. URL: <https://www.slovovidlo.ua/2017/10/24/infografika/suspilstvo/yak-2013-roku-zminyuvavsysa-riven-bezrobittya>.
4. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20.10.2014. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>.
5. Тарасенко Ю.М. Щодо впливу внутрішньо переміщених осіб на стан злочинності в Україні. URL: <http://pbz.nlu.edu.ua/article/viewFile/77384/73111>.
6. Загальний аналіз соціального захисту працівників правоохоронних органів. URL: <http://veche.kiev.ua/journal/2892/>.
7. Мельник К.Ю. Проблеми соціального захисту працівників органів внутрішніх справ України. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/1642>.
8. «Жучки в акваріумі»: 5 розмов у кабінеті Холодницького, які записали детективи НАБУ. URL: <https://hromadske.ua/posts/zhuchky-v-akvariumi-5-rozmov-u-kabineti-kholodnytskoho-iaki-zapysaly-detektyvy-nabu>.
9. Реформування органів внутрішніх справ у відповідності до європейських стандартів: збірник матеріалів. Київ, 2012. 150 с. С. 52–54.
10. Концептуальні підходи до реформування органів внутрішніх справ як складової правоохоронної системи та сектору безпеки і оборони України. URL: http://old.razumkov.org.ua/upload/przh_Melnyk_militsiya_2015_8_5.pdf.
11. Рясов Д.А. «Профессиональная» преступность сотрудников органов внутренних дел. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/professionalnaya-prestupnost-sotrudnikov-organov-vnutrennih-del>.

12. Вітик І., Костюк В. Діяльність служби безпеки України та соціальні права: науково-теоретичний аспект. Віче. 2011. № 21. С. 23–26.

13. Сучасні підходи до формування безпеки правоохоронних органів та особистої безпеки їхніх співробітників. URL: <http://veche.kiev.ua/journal/3129/>.

14. Запобігання злочинам проти працівників органів внутрішніх справ України під час несення служби: науково-методичні рекомендації / укл. С.О. Андренко, Є.О. Гладкова. Харків: ХНУВС, 2014. 72 с. С. 27.

15. Імідж як складова успіху правоохоронця: до постановки проблеми. URL: <https://www.lisportal.org.ua/12985/>.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРА

Єрмолаєва-Задорожня Світлана Вікторівна – здобувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Yermolaieva-Zadorozhnia Svitlana Viktorivna – Applicant at the Department of Criminology and Penitentiary Law of Yaroslav Mudryi National Law University

sv6070072@gmail.com

